

Plachetnice

R

je jednoduchý model lodi, který snadno postavíte za dvě odpoledne. Byl navržen pro květnový televizní pořad Receptář nejen na neděli, v němž jste jej mohli vidět „živý“. Pokud jste po zhlédnutí pořadu dostali chuť do stavby, postupujte podle návodu. Odměnou vám bude pěkně jezdicí model plachetnice, který si o prázdninách jistě užijete. Základním materiálem pro stavbu trupu lodi je tvrdý papír tloušťky 2 mm, který získáte z desek na kreslení, krabice či jiného tuhého papírového obalu. I další materiály jsou k sehnání zejména v modelářských koutcích prodejen Drobného zboží.

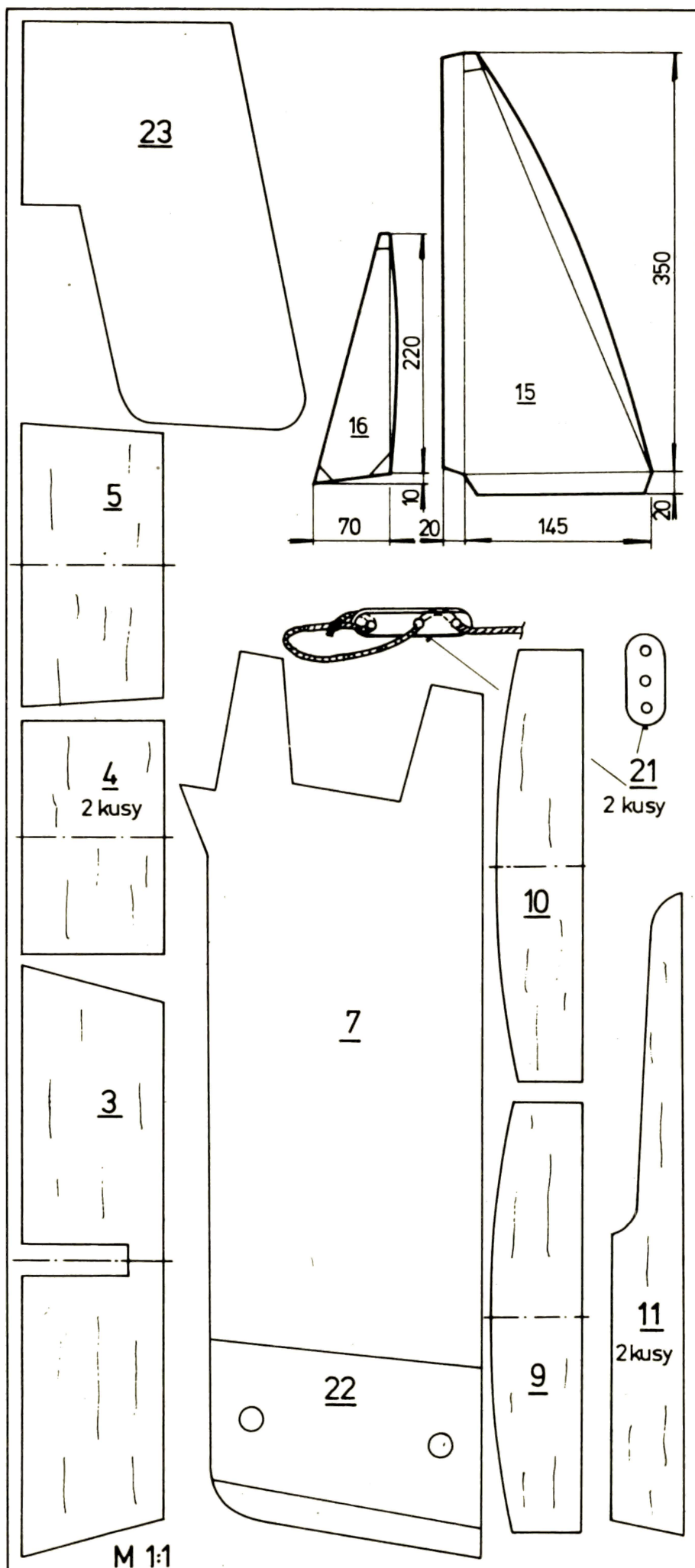
K STAVBĚ (všechny neoznačené míry jsou v milimetrech):

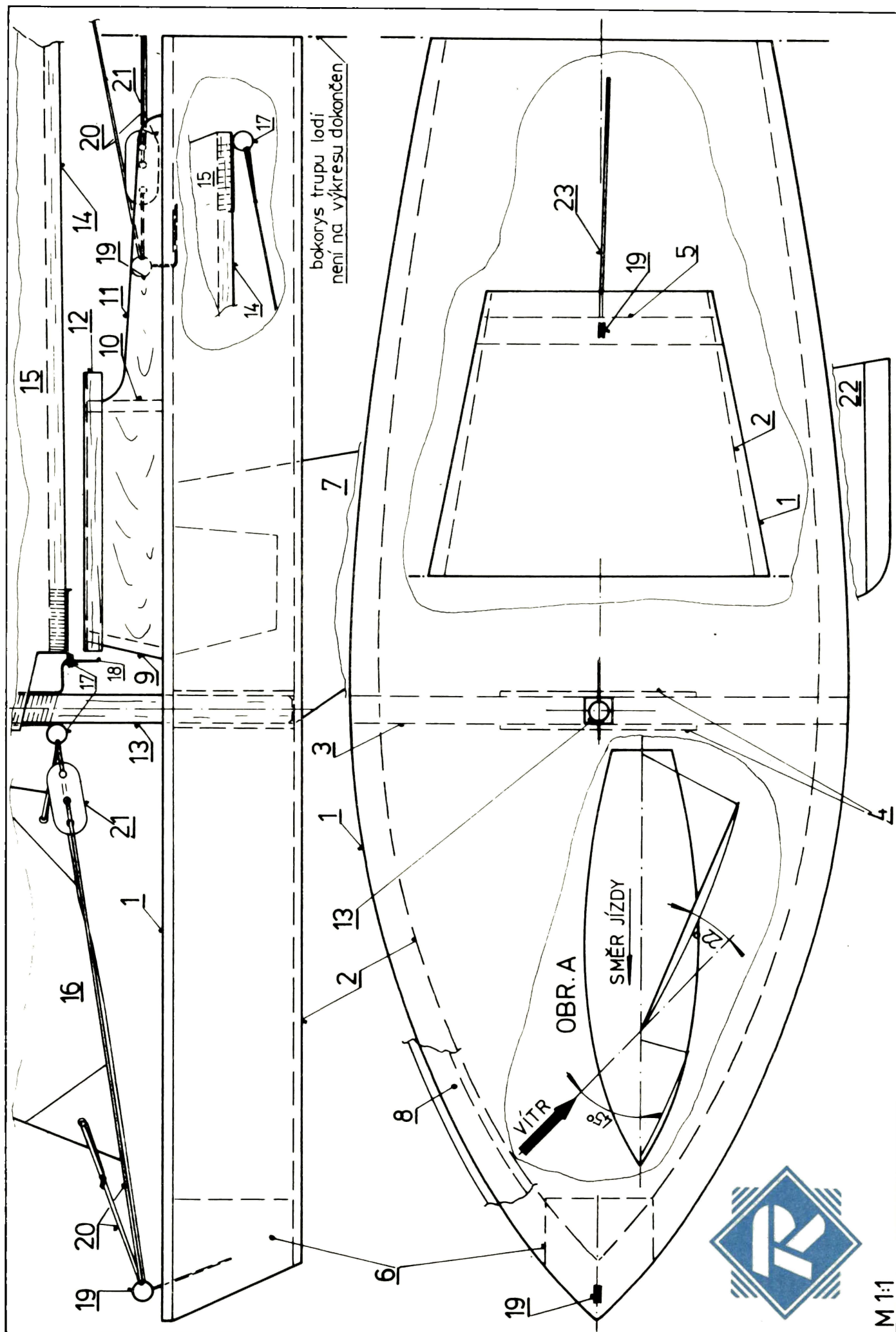
Výkres lodi je ve skutečné velikosti (kromě nákrasu oplachtění). Pro větší srozumitelnost výkresu není na půdorysu trupu díl zakreslen celý potah boků, dále kajuta a oplachtění. Z tvrdého rovného papíru vyřízněte palubu 1 a dno 2 (ty jsou na výkresu rozděleny) a opatrně je obruste na přesný tvar. Z překližky či prkenka tl. 5 vyřízněte přepážku trupu 3, v níž vyřízněte otvor pro stěžeň. Otvor uzavřete přilepením překližkových dílů 4 tl. 1 až 3 mm z obou stran na přepážku 3. Zadní přepážku 5 — zrcadlo — zhotovte ze stejného materiálu jako přepážku 3, před lodi 6 je z měkkého dřeva či balsy. Zespodu si vyznačte na palubu umístění dílů 3, 5 (zrcadlo je 5 mm od konce dílů 1 a 2) a 6 a přilepte je Kanagomem. Shora pak na ně přilepte dno 2, do kterého si předem vyřízněte otvor pro kýl 7. Ten vyřízněte z duralového či hliníkového plechu tl. 3, zaoblete jeho tvary a kýl zalepte kolmo do trupu k přepážce 3 a k palubě 1. Po zaschnutí lepidla obruste před 6 do tvaru, a na díly 1 a 2 přilepte postupně z boků širší pásy tvrdého papíru 8. Po řádném zaschnutí lepidla odřízněte hrotem žiletky přebytečný materiál z boků 8; palubu i dno zacistěte jemným brusným papírem. Díly kajuty 9, 10, 11 (2 kusy) vyřízněte z tvrdého papíru či překližky tl. 2, slepte podle výkresu a shora přilepte na díly 9 a 10 stěchu kajuty 12 (na výkresu není rozkreslena) z papíru či překližky tl. 0,8 až 1. Hotový trup lodi a kajutu natřete aspoň třemi vrstvami čirého nitrolaku a přebruste jemným brusným papírem. Teprve potom model natřete barevným nitroemallem.

Stěžeň 13 o celkové délce 430 je ze smrkové lišty o průřezu 5×5 , směrem nahoru je obroušen až na průměr 3,5. **Vratipeň 14** o celkové délce 150 je z lišty o průřezu 3×3 , oba díly před sestavením pláchet natřete několika vrstvami čirého nitrolaku a přebruste je.

Oplachtění lodi sestává z hlavní plachty **15** a kosatky **16**, které si překrěsle z výkresu na papírovou šablonu ve skutečné velikosti a vyřizněte je hrotem žiletky z plastikové fólie (například z plastikové tašky). Zakřivení zadní strany kosatky a hlavní plachty je 5, resp. 10 mm od spojině vrcholů, nejvyšší bod zakřivení je poněkud výše než je polovina výšky plachty. Hlavní plachta **15** má dva lemy o šířce 20. Přední lem je slepen podle střežné tak, aby se dala plachta volně

(Dokončení na str. 30)

(Dokončení ze str. 22)

na stěžeň nasunout, do spodního lemu je pevně zalepen vratipeň 14. Před jeho zalepením do plachty přivažte na jeho okraje podle výkresu šroubová očka 17, která stočte kleštěmi z krejčovského špendlíku. Lemy plachty přilepíte nejlépe Chemoprenem. Rohy kosatky a hlavní plachty jsou zesíleny z obou stran přelepením průhlednou páskou. Stěžeň 13 ještě vybavte nad patou podle výkresu zespu očkem 17 a závěsem 18, který ohnete ze špendlíku. Díly 17 a 18 přilepíte a přivažete ke stěžni. Hlavní plachtu nasunete shora slepeným košilovým lemem na stěžeň, vratipeň 14 je se stěžněm kyvně spojen očkem 17 nasunutým zespu na závěs 18. Ve stěžni vyvrtáte těsně nad plachtou otvor v podélném směru, kterým prostrčíte další šroubové očko 17 pro horní závěs kosatky. Korouhvičku zhotovíte z pásu tenké fólie o délce asi 200 a shora ji zajistíte do stěžeň dalším šroubovým očkem 17 (není na výkresu). Podle tohoto pásu budete kontrolovat za jízdy směr větru a povolovat nebo přitahovat otěže kosatky či hlavní plachty.

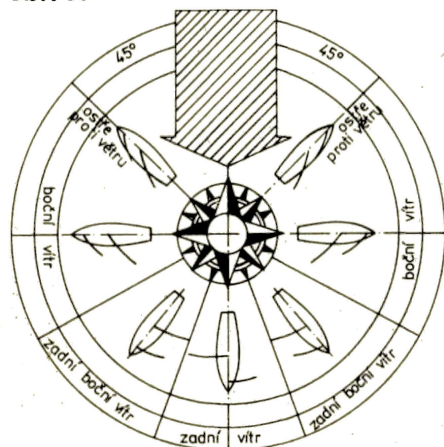
Zbývá ještě zarazit a zalepit do trupu lodi tři šroubová očka 19, která mají hlavičku stočenou ze dvou závitů měkkého krejčovského špendlíku. Tato očka mají na rozdíl od oček 17 široké vinutí závitů tak, aby bylo možné protáhnout závěsy otěže plachet a stěžeň s plachtami šel složit pro přepravu.

Stěžeň s hlavní plachtou nastrčíte do otvoru v trupu, na horní očko 17 nad plachtou zavěsíte na nit kosatku. Otěže 20 kosatky a hlavní plachty jsou sestaveny z tlusté nitě a napínáků 21, které vyříznete pilkou z hliníkového plechu tl. 1; otvory mají průměr 1. Napínáky se zkracují nebo prodlužují otěže kosatky a hlavní plachty při různých kursech plachtování. Zbývá ještě dovézt kýl trupu zátěží 22 o hmotnosti asi 1000 g (přinýtované olovo či šrouby), pro jemné nastavování směru jízdy můžete plachetnici vybavit kormidlem 23, které vystříhnete z měkkého plechu, pilkou proříznete díly 1 a 2 a kormidlo do nich kolmo zalepíte.

Hotový model plachetnice zajiďte za mírného větru. Základní nastavení kosatky a hlavní plachty ukazuje obr. A. Důležitým pravidlem při všech kursech plachtění při stejnoměrném větru (od ostře na vítr až po jízdu s bočním větrem) je, že úhel výchylky vratipně je téměř polovinou úhlu, který svírá směr vanoucího větru s podélnou osou lodi. Při vhodném seřízení je plachetnice R velmi stabilní a dodržuje nastavený kurs jízdy.

J. Kalina

obr. A

sportovní neděle

■ Za mrazivého, ale pěkného počasí uspořádal 14. března LMK při ZO Aeroklub Žilina soutěž v kategorii F1A. Zvítězil Ing. J. Kubica (1216 s) před P. Hubočanem (1195 s) a M. Lošovským (1105 s), všichni z pořádající organizace.

V Třebíči se konala soutěž v kategoriích H, A3 a A1. S házedlem si mezi žáky nejlépe počínal P. Tobolka z Dačic (322 s), další místa obsadili P. Novák z Třeště (314 s) a P. Sirový z Třebíče (308 s). Mezi juniory byl nejspěšnější domácí P. Kubiček (356 s). V kategorii A3 zvítězil mezi žáky P. Drápela

z Velkého Meziříčí (290 s), mezi juniory opět P. Kubiček (295 s). V kategorii A1 se mezi žáky nejvíce dařilo P. Novákovi z Třeště (457 s), P. Drápelovi z Velkého Meziříčí (335 s) a M. Dvořáčkovi z Třebíče (319 s). Mezi juniory zvítězil se značným náskokem V. Miča z Třebíče (563 s).

■ LMK Podivín uspořádal 21. března — za téměř jarního, slunečného počasí — soutěž v kategorii kluzáků A3. Mezi žáky zvítězil R. Bydžovský z Hodonína (275 s), mezi juniory se nejvíce dařilo J. Sovadinovi z Gottwaldova (299 s) a mezi seniory si v rozlétávání vybojoval první místo J. Gablas (300 + 68 s), rovněž z Gottwaldova.

Ve stejný den a ve stejné kategorii se létala i soutěž v Hostomicích pod Brdy. Mezi žáky byl nejspěšnější O. Tichý ze Slaného (299 s), za ním skončil domácí L. Koten a M. Tichý ze Slaného, kteří oba nalétali 272 s. Mezi juniory zvítězil až v rozlétávání K. Kodera ze Slaného (300+90+58 s) před svým klubovým kolegou P. Fridrichem (300+90+55 s). Mezi seniory získal palmu vítězství V. Fuxa ze Slaného (278 s), druhý skončil F. Tichý rovněž ze Slaného (233 s) a o třetí místo se výsledným časem 230 s rozdělili Ing. Z. Vyskočil a V. Kostečka, oba z Kamenných Žehrovců.

V Pardubicích opět létal Blériot ing. Kašpara

O kategorii M-oř je v celém světě neustále stoupající zájem, o čemž svědčí i rostoucí počet modelů na soutěžích a rozšiřující se škála předloh. Premiéru této kategorie v Pardubicích zorganizoval LMK Pardubice v tělocvičném místní TJ Dynamo 21. února. „Ofíšků“ doplňovala soutěž kategorie P3, aby bodovači měli dostatek času na svou práci, účastníci soutěže si zalétali ještě v nějaké další kategorii a početné pole diváků se nenuďilo.

Přestože podobná soutěž se konala v Pardubicích poprvé, soutěžící zřejmě k pořadatelům pojalí důvěru, což se projevilo v počtu přihlášených modelů — devětatdacet „ofíšků“ a osm modelů P3. Mimo soutěž v kategorii M-oř organizátoři ještě vyhlásili „Labský pohár“ pro modely hydroplánů, kterého se zúčastnilo sedm strojů.

Bodovači B. Šedo a J. Tichý pracovali od ranních hodin, pohlíchu však některé modely přibýly až v průběhu soutěže.

V soutěži se představila produkce leteckého průmyslu z celého světa za posledních osmdesát let. Od dvou Blériotů, z nichž jeden byl i v Pardubicích známý stroj Ing. Kašpara, až po Jak-55. Nejspěšnějším účastníkem se stal Petr Mikulášek z brněnské lhně. Jeho dvě první místa, jedno třetí a jedno osmé svědčí o jeho kvalitách, zvláště když mezi účastníky byli tak ostřílení harcovníci jako Ing. Koutný, otec a syn Kunertové nebo Ing. Pařík.

Soutěž byla zakončena slavnostním vyhlášením výsledků a rozdělením cen, mezi nimiž nechyběla ani dárková balení tradičního Pardubického perníku. Účastníci to kvitovali s potěšením a všichni přislíbili svoji účast na příštím ročníku.

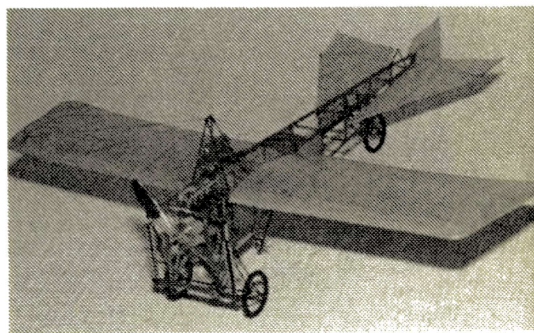
Nemohu si však závěrem odpustit několik kritických slov na adresu soutěžících. Jsou dobrá parta, která propaguje modelářství všude, kde se objeví. Musejí si ale uvědomit, že mají k pořadatelům soutěží také nějaké povinnosti. To znamená včas se přihlásit, a když je nástup soutěžících v 9 h, tak být na místě. Hala se totiž zajišťuje na určitou dobu a podle toho se také za pronájem platí.

My, pořadatelé, zase „ofíškům“ můžeme slíbnit, že pro ně příští rok uspořádáme soutěž

znovu. Rádi bychom ji rozšířili ještě o kategorii M-pistacio a Memoriál Ing. Jana Kašpara pro modely letadel z jeho doby.

M. Zobač

Blériot ing. Kašpara si postavil domácí A. Nekvapil. Svými výkony sice ještě za ostatními pokulhával, ale pro několik starých diváků — pamětníků byly jeho lety i tak obrovským zážitkem

Absolutní vítěz P. Mikulášek z Brna létal s modelem Blériot Libellule

